

TŁUMACZENIE

UMOWA

w sprawie zapobiegania nieuregulowanym połowom na morzu pełnym w środkowej części Oceanu Arktycznego

Strony niniejszej umowy,

UZNAJĄC, że do niedawna lód zasadniczo pokrywał stanowiącą morze pełne część środkowej części Oceanu Arktycznego przez cały rok, przez co połowy w tych wodach były niemożliwe, ale zasięg pokrywy lodowej w tym rejonie w ostatnich latach uległ zmniejszeniu;

PRZYNAJĄC, że wprawdzie ekosystemy środkowej części Oceanu Arktycznego były w stosunkowo niewielkim stopniu wystawione na działalność człowieka, to ulegają one zmianom w wyniku zmiany klimatu i innych zjawisk, skutki tych zmian nie są zaś dobrze rozpoznane;

UZNAJĄC, że zdrowe i zrównoważone ekosystemy morskie oraz rybołówstwo mają zasadnicze znaczenie dla produkcji żywności oraz żywienia;

UZNAJĄC szczególną odpowiedzialność i szczególne zainteresowanie państw nadbrzeżnych środkowej części Oceanu Arktycznego w kwestii ochrony zasobów rybnych w środkowej części tego oceanu oraz zarządzania tymi zasobami;

ODNOTOWUJĄC w tym zakresie inicjatywę państw nadbrzeżnych środkowej części Oceanu Arktycznego odzwierciedloną w deklaracji dotyczącej zapobiegania nieuregulowanym połowom na morzu pełnym w środkowej części Oceanu Arktycznego, podpisanej w dniu 16 lipca 2015 r.;

PRZYWOŁUJĄC zasady i przepisy traktatów i innych międzynarodowych instrumentów, odnoszące się do połowów morskich, które mają już zastosowanie do stanowiącej morze pełne część środkowej części Oceanu Arktycznego; w tym zawarte w:

Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza z dnia 10 grudnia 1982 r. (zwanej dalej „konwencją”);

Porozumieniu w sprawie wykonania postanowień Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza z dnia 10 grudnia 1982 r., odnoszących się do ochrony międzystrefowych zasobów rybnych i zasobów rybnych masowo migrujących i zarządzania nimi z dnia 4 sierpnia 1995 r. (zwanym dalej „porozumieniem z 1995 r.”); oraz

Kodeksie odpowiedzialnego rybołówstwa z 1995 r. i innych odpowiednich instrumentach przyjętych przez Organizację Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa;

PODKREŚLAJĄC wagę zagwarantowania współpracy i koordynacji między Stronami i Komisją ds. Rybołówstwa Północno-Wschodniego Atlantyku, która posiada kompetencje do przyjmowania środków ochrony i zarządzania w stanowiącej morze pełne część środkowej części Oceanu Arktycznego, oraz innych mechanizmów istotnych dla zarządzania rybołówstwem, które zostały ustanowione i funkcjonują zgodnie z prawem międzynarodowym, a także z innymi odpowiednimi międzynarodowymi organami i programami;

WIERZĄC, że połowy przemysłowe w stanowiącej morze pełne część środkowej części Oceanu Arktycznego prawdopodobnie w najbliższej przyszłości nie staną się rentowne i w związku z tym w obecnych okolicznościach przedwczesne jest ustanawianie dla tego akwenu jakichkolwiek dodatkowych regionalnych bądź subregionalnych organizacji zarządzania rybołówstwem czy też rozwiązań;

PRAGNĄC, zgodnie z zasadą ostrożnego zarządzania zasobami, zapobiec pojawieniu się nieuregulowanych połowów w stanowiącej morze pełne część środkowej części Oceanu Arktycznego, przy jednoczesnym regularnym przeglądzie potrzeb w zakresie dodatkowych środków ochrony i zarządzania;

PRZYWOŁUJĄC Deklarację praw ludów tubylczych Organizacji Narodów Zjednoczonych z 2007 r.;

UZNAJĄC interesy mieszkańców Arktyki, w tym rdzennych ludów Arktyki, w zakresie długofalowej ochrony i zrównoważonego użytkowania żywych zasobów morza oraz zdrowych ekosystemów morskich w Oceanie Arktycznym i podkreślając znaczenie zaangażowania tych mieszkańców i ich wspólnot; oraz

PRAGNĄC promować wykorzystywanie zarówno wiedzy naukowej, jak i tradycyjnej oraz lokalnej znajomości żywych zasobów morskich Oceanu Arktycznego oraz ekosystemów, w których one występują, jako podstawy ochrony rybołówstwa i zarządzania nim w stanowiącej morze pełne część środkowej części Oceanu Arktycznego,

UZGADNIAJA, co następuje:

Artykuł 1

Stosowanie terminów

Do celów niniejszej umowy:

- a) „obszar objęty umową” oznacza pojedynczą część morza pełnego w obrębie środkowej części Oceanu Arktycznego, otoczoną wodami, nad którymi jurysdykcję w zakresie rybołówstwa sprawują: Kanada, Królestwo Danii w odniesieniu do Grenlandii, Królestwo Norwegii, Federacja Rosyjska i Stany Zjednoczone Ameryki;
- b) „ryby” oznaczają gatunki ryb, mięczaków i skorupiaków z wyjątkiem gatunków należących do osiadłych, jak określono w art. 77 konwencji;
- c) „połowy” oznaczają poszukiwanie ryb, ich przywabianie, lokalizowanie, łowienie, zbieranie lub odławianie lub wszelką działalność, co do której można rozsądnie oczekiwać, że jej wynikiem jest przywabianie, lokalizowanie, łowienie, zbieranie lub odławianie ryb;
- d) „połowy przemysłowe” oznaczają połowy do celów handlowych;
- e) „zwiad rybacki” oznacza połów na potrzeby oceny zrównoważonego charakteru i wykonalności przyszłych połowów przemysłowych dzięki wniesieniu wkładu w dane naukowe dotyczące takich połowów;
- f) „statek” oznacza każdy statek wykorzystywany do połowów, wyposażony do celów takiego wykorzystywania lub w zamierzeniu przeznaczony do połowów.

Artykuł 2

Cele umowy

Celem niniejszej umowy jest zapobieganie nieuregulowanym połowom w stanowiącej morze pełne części środkowej części Oceanu Arktycznego przez zastosowanie zapobiegawczych środków ochrony i zarządzania jako element długofalowej strategii, mającej na celu zachowanie zdrowych ekosystemów morskich i zapewnienie ochrony oraz zrównoważonego użytkowania zasobów rybnych.

Artykuł 3

Tymczasowe środki ochrony i zarządzania odnoszące się do połowów

1. Każda ze Stron udziela statkom uprawnionym do pływania pod jej banderą upoważnienia do prowadzenia połowów przemysłowych w obszarze objętym umową wyłącznie w zgodzie z:
 - a) środkami ochrony i zarządzania do celów zrównoważonego zarządzania zasobami rybnymi, przyjętymi przez co najmniej jedną regionalną lub subregionalną organizację ds. zarządzania rybołówstwem lub w ramach rozwiązań, które zostały lub mogą zostać ustanowione i funkcjonują zgodnie z prawem międzynarodowym, w celu zarządzania takimi połowami zgodnie z uznanymi normami międzynarodowymi; lub
 - b) tymczasowymi środkami ochrony i zarządzania, które mogą zostać ustanowione przez Strony zgodnie z art. 5 ust. 1 lit. c) ppkt (ii).
2. Zachęca się Strony do prowadzenia badań naukowych w ramach wspólnego programu badań naukowych i monitorowania, powołanego zgodnie z art. 4, oraz w ramach ich odpowiednich krajowych programów naukowych.
3. Strony mogą udzielić upoważnienia statkom pływającym pod ich banderą do prowadzenia zwiadów rybackich w obszarze objętym umową jedynie zgodnie ze środkami ochrony i zarządzania ustanowionymi przez Strony na podstawie art. 5 ust. 1 lit. d).
4. Strony zapewniają, aby ich naukowa działalność badawcza obejmująca połowy ryb w obszarze objętym umową nie powodowała zagrożenia dla zapobiegania nieuregulowanym połowom przemysłowym i zwiadom rybackim oraz ochrony zdrowych ekosystemów morskich. Zachęca się Strony do wzajemnego informowania się o planach udzielenia upoważnień do takiej naukowej działalności badawczej.
5. Strony zapewniają zgodność z tymczasowymi środkami ustanowionymi niniejszym artykułem oraz wszelkimi dodatkowymi bądź innymi środkami tymczasowymi, które mogą ustanowić zgodnie z art. 5 ust. 1 lit. c).
6. Zgodnie z art. 7 porozumienia z 1995 r. Strony będące państwami nadbrzeżnymi oraz inne strony współpracują, aby zapewnić spójność środków ochrony i zarządzania, odnoszących się do stad ryb występujących w środkowej części Oceanu Arktycznego w obszarach zarówno objętych krajową jurysdykcją, jak i poza tymi obszarami, w celu zagwarantowania ochrony tych stad i zarządzania nimi w całości.

7. We wszystkich przypadkach innych niż wskazane w ust. 4 żadne sformułowanie w niniejszej umowie nie może być interpretowane w sposób ograniczający uprawnienia Stron w odniesieniu do morskich badań naukowych określonych w konwencji.

Artykuł 4

Wspólny program badań naukowych i monitorowania

1. Strony ułatwiają współpracę w ramach działalności naukowej, mającej na celu poszerzenie wiedzy na temat żywych zasobów morskich w środkowej części Oceanu Arktycznego oraz ekosystemów, w których one występują.
2. Strony zgadzają się ustanowić w ciągu dwóch lat od wejścia w życie niniejszej umowy wspólny program badań naukowych i monitorowania, którego celem jest poprawa znajomości ekosystemów obszaru objętego umową, a w szczególności stwierdzenie, czy w obszarze objętym umową obecnie występują lub w przyszłości mogą występować stada ryb, które mogłyby być przedmiotem połowów opartych na zasadzie zrównoważenia, a także określenie ewentualnych skutków takich połowów dla ekosystemów obszaru objętego umową.
3. Strony kierują opracowaniem, koordynacją i wykonywaniem wspólnego programu badań naukowych i monitorowania.
4. Strony zapewniają, aby we wspólnym programie badań naukowych i monitorowania uwzględniany był dorobek właściwych organizacji naukowych i technicznych, organów i programów, a także wiedza tradycyjna i lokalna.
5. W ramach wspólnego programu badań naukowych i monitorowania Strony przyjmują w ciągu dwóch lat od wejścia w życie niniejszej umowy protokół wymiany danych i dzielą się danymi bezpośrednio bądź za pośrednictwem właściwych organizacji naukowych i technicznych, organów i programów, zgodnie z przedmiotowym protokołem.
6. Przynajmniej co dwa lata i co najmniej dwa miesiące przed posiedzeniami Stron, które odbywają się zgodnie z art. 5, Strony odbywają wspólne posiedzenia naukowe, z osobistym udziałem lub w inny sposób, aby przedstawić wyniki swoich badań, dokonać przeglądu najlepszych dostępnych informacji naukowych i zapewnić terminowo doradztwo naukowe na potrzeby posiedzeń Stron. Strony przyjmują w ciągu dwóch lat od wejścia w życie niniejszej umowy zakresy działania i inne procedury dotyczące wspólnych posiedzeń naukowych.

Artykuł 5

Przegląd i dalsza realizacja

1. Strony spotykają się co dwa lata lub częściej, jeżeli tak postanowią. Podczas posiedzeń Strony między innymi:
 - a) dokonują przeglądu wykonania niniejszej umowy i w stosownych przypadkach rozważają wszelkie kwestie odnoszące się do okresu jej obowiązywania zgodnie z art. 13 ust. 2;
 - b) dokonują przeglądu wszelkich dostępnych informacji naukowych opracowanych za pośrednictwem wspólnego programu badań naukowych i monitorowania, uzyskanych z krajowych programów naukowych oraz z innych właściwych źródeł, włącznie z wiedzą tradycyjną i lokalną;
 - c) na podstawie informacji naukowych pochodzących ze wspólnego programu badań naukowych i monitorowania, krajowych programów naukowych oraz innych właściwych źródeł oraz biorąc pod uwagę istotne względy dotyczące zarządzania rybołówstwem oraz względy ekosystemowe, w tym zasadę ostrożnego zarządzania zasobami i potencjalne negatywne skutki rybołówstwa dla ekosystemów, rozważają między innymi, czy rozmieszczenie, migracja i obfitość ryb w obszarze objętym umową sprzyjałyby zrównoważonym połowom przemysłowym, i na tej podstawie decydują:
 - (i) czy należy rozpocząć negocjacje w celu ustanowienia jednej regionalnej bądź subregionalnej organizacji ds. zarządzania rybołówstwem lub większej ich liczby bądź rozwiązań dotyczących zarządzania połowami w obszarze objętym umową; oraz
 - (ii) czy po rozpoczęciu negocjacji zgodnie z ppkt (i) i po osiągnięciu przez Strony zgody co do mechanizmów służących zrównoważeniu stad ryb należy ustanowić dodatkowe lub inne tymczasowe środki ochrony i zarządzania w odniesieniu do tych stad w obszarze objętym umową;

- d) ustanawiają w ciągu trzech lat od wejścia w życie niniejszej umowy środki ochrony i zarządzania dotyczące zwiadów rybackich w obszarze objętym umową. Strony mogą od czasu do czasu zmieniać te środki. Środki te służą między innymi zapewnieniu, aby:
- (i) zwiady rybackie nie zagrażały celom niniejszej umowy;
 - (ii) czas, zakres i skala zwiadów rybackich były ograniczone, aby zminimalizować wpływ na stada ryb i ekosystemy, i aby zwiady rybackie podlegały standardowym wymogom ustanowionym w protokole wymiany danych przyjętym zgodnie z art. 4 ust. 5;
 - (iii) Strona mogła udzielić upoważnienia do prowadzenia zwiadu rybackiego jedynie na podstawie solidnych badań naukowych i w przypadku gdy jest to spójne ze wspólnym programem badań naukowych i monitorowania oraz z jej własnym krajowym programem naukowym lub programami;
 - (iv) Strona mogła udzielić upoważnienia do prowadzenia zwiadu rybackiego jedynie po powiadomieniu innych Stron o swoich planach w tym zakresie i pod warunkiem, że zapewni innym Stronom możliwość wypowiedzenia się w tej kwestii; oraz
 - (v) Strona wywiązała się z obowiązku odpowiedniego monitorowania wszelkich zwiadów rybackich, na których przeprowadzenie udzieliła upoważnienia, i przedstawienia wyników takiego zwiadu innym Stronom.
2. Aby promować wykonanie niniejszej umowy, w tym w odniesieniu do wspólnego programu badań naukowych i monitorowania oraz innych działań podejmowanych zgodnie z art. 4, Strony mogą powoływać komisje lub podobne organy, w których mogą uczestniczyć przedstawiciele społeczności Arktyki, w tym rdzenne ludy tego regionu.

Artykuł 6

Podejmowanie decyzji

1. Decyzje w kwestiach proceduralnych zapadają większością głosów Stron opowiadających się za lub przeciw.
2. Decyzje w kwestiach merytorycznych podejmowane są przez Strony w drodze konsensusu. Do celów niniejszej umowy „konsensus” oznacza brak jakiegokolwiek formalnego sprzeciwu zgłoszonego w momencie podjęcia decyzji.
3. Kwestia uznawana jest za merytoryczną, jeżeli którakolwiek ze Stron uzna ją za merytoryczną.

Artykuł 7

Rozstrzygnięcie sporów

Postanowienia dotyczące rozstrzygnięcia sporów ustanowione w części VIII porozumienia z 1995 r. mają odpowiednio zastosowanie do wszelkich sporów między Stronami, odnoszących się do interpretacji bądź stosowania niniejszej umowy, niezależnie od tego, czy dane Strony są również Stronami wspomnianego porozumienia.

Artykuł 8

Podmioty niebędące Stronami

1. Strony zachęcają podmioty niebędące Stronami niniejszej umowy do stosowania środków spójnych z postanowieniami niniejszej umowy.
2. Strony stosują środki spójne z prawem międzynarodowym, aby powstrzymać działania statków upoważnionych do pływania pod banderą podmiotów niebędących Stronami, które to działania zagrażają skutecznemu wykonywaniu niniejszej umowy.

Artykuł 9

Podpisanie umowy

1. Umowa będzie otwarta do podpisu przez Kanadę, Chińską Republikę Ludową, Królestwo Danii w odniesieniu do Wysp Owczych i Grenlandii, Islandię, Japonię, Republikę Korei, Królestwo Norwegii, Federację Rosyjską, Stany Zjednoczone Ameryki i Unię Europejską w Ilulissat dnia 3 października 2018 r. i pozostanie otwarta do podpisu przez 12 miesięcy od tej daty.
2. Niniejsza umowa pozostanie otwarta do ratyfikacji, przyjęcia bądź zatwierdzenia przez sygnatariuszy w dowolnym momencie.

*Artykuł 10***Przystąpienie**

1. Państwa wymienione w art. 9 ust. 1, które nie podpisały niniejszej umowy, oraz Unia Europejska, jeżeli nie podpisała niniejszej umowy, mogą przystąpić do niej w dowolnym momencie.
2. Po wejściu w życie niniejszej umowy Strony mogą zaprosić do przystąpienia do niej inne państwa mające w tym rzeczywisty interes.

*Artykuł 11***Wejście w życie**

1. Niniejsza umowa wchodzi w życie 30 dni po przyjęciu przez depozytariusza wszystkich dokumentów jej ratyfikacji, przyjęcia bądź zatwierdzenia lub przystąpienia do umowy złożonych przez państwa wymienione w art. 9 ust. 1 oraz Unię Europejską.
2. Po wejściu niniejszej umowy w życie wchodzi ona w życie w każdym państwie zaproszonym do przystąpienia zgodnie z art. 10 ust. 2, które złożyło dokument przystąpienia, w terminie 30 dni po dacie złożenia tego dokumentu.

*Artykuł 12***Odstąpienie od umowy**

Strona może odstąpić od niniejszej umowy w dowolnym momencie, przesyłając depozytariuszowi kanałami dyplomatycznymi pisemne powiadomienie o odstąpieniu, wskazując datę, z którą odstąpienie staje się skuteczne, przy czym data ta musi przypadać co najmniej sześć miesięcy po dacie powiadomienia. Odstąpienie od niniejszej umowy nie wpływa na jej stosowanie przez pozostałe Strony ani na spoczywający na Stronie odstępującej obowiązek wypełnienia wszelkich zobowiązań na podstawie niniejszej umowy, któremu Strona ta podlegałaby na podstawie prawa międzynarodowego niezależnie od niniejszej umowy.

*Artykuł 13***Okres obowiązywania umowy**

1. Niniejsza umowa pozostaje w mocy przez początkowy okres 16 lat od jej wejścia w życie.
2. Po upływie początkowego okresu, o którym mowa w ust. 1, niniejsza umowa pozostaje w mocy przez kolejny(-e) pięcioletni(e) okres(y) przedłużenia, o ile którakolwiek ze Stron:
 - a) nie zgłosi formalnego sprzeciwu wobec przedłużenia umowy podczas ostatniego posiedzenia stron odbywającego się przed upływem okresu początkowego lub któregośkolwiek kolejnego okresu przedłużenia; lub
 - b) nie prześle depozytariuszowi formalnego pisemnego sprzeciwu wobec przedłużenia nie później niż na sześć miesięcy przed upływem odpowiedniego okresu.
3. Strony zapewniają spójność między niniejszą umową a każdą potencjalną nową umową ustanawiającą dodatkową regionalną lub subregionalną organizację ds. zarządzania rybołówstwem lub rozwiązanie dotyczące zarządzania połowami w obszarze objętym umową w celu zachowania zdrowych ekosystemów morskich i zapewnienia ochrony oraz zrównoważonego użytkowania zasobów rybnych.

*Artykuł 14***Powiązania z innymi umowami**

1. Strony uznają, że są i będą nadal związane obowiązkami na podstawie stosownych postanowień prawa międzynarodowego, w tym obowiązkami określonymi w konwencji i w porozumieniu z 1995 r., oraz uznają znaczenie dalszej współpracy w celu realizacji tych obowiązków nawet w przypadku, gdy niniejsza umowa wygaśnie lub zostanie rozwiązana przy braku innych umów ustanawiających dodatkowe regionalne lub subregionalne organizacje ds. zarządzania rybołówstwem lub rozwiązań dotyczących zarządzania połowami w obszarze objętym umową.
2. Żadne z postanowień niniejszej umowy nie wpływa na sytuację którejkolwiek Strony pod względem jej praw i obowiązków na podstawie umów międzynarodowych ani na jej sytuację dotyczącą jakiegokolwiek kwestii związanej z prawem morza, w tym sytuację pod względem wykonania praw i jurysdykcji na obszarze Oceanu Arktycznego.

3. Żadne z postanowień niniejszej umowy nie wpływa na prawa, jurysdykcję ani obowiązki którejkolwiek Strony na podstawie stosownych postanowień prawa międzynarodowego odzwierciedlonych w konwencji lub porozumieniu z 1995 r., w tym na prawo do zaproponowania rozpoczęcia negocjacji w sprawie ustanowienia regionalnych bądź subregionalnych organizacji ds. zarządzania rybołówstwem bądź rozwiązań dotyczących obszaru objętego umową.

4. Niniejsza umowa nie zmienia praw i obowiązków żadnej ze Stron, wynikających z innych porozumień zgodnych z niniejszą umową i niewpływających na korzystanie przez Strony z ich praw lub na wykonywanie ich obowiązków na podstawie niniejszej umowy. Niniejsza umowa nie narusza roli i uprawnień żadnych dotychczasowych mechanizmów międzynarodowych związanych z zarządzaniem rybołówstwem, ani nie stoi z nimi w sprzeczności.

Artykuł 15

Depozytariusz

1. Depozytariuszem umowy jest rząd Kanady.
2. Dokumenty ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia do umowy składane są u depozytariusza.
3. Depozytariusz informuje wszystkich sygnatariuszy i wszystkie Strony o złożeniu wszystkich dokumentów ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia i wykonuje inne funkcje przewidziane w Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów z 1969 r.

Sporządzono w Ilulissat dnia trzeciego października dwa tysiące osiemnastego roku, w jednym oryginalnym egzemplarzu w językach angielskim, chińskim, francuskim i rosyjskim, przy czym teksty w każdym z tych języków są jednakowo autentyczne.
